

Subjekt jako částečně nejsoucí

Subjekt, pokud je „skutečný“, má vždycky vedle stránky předmětné (bez níž by nebyl skutečným subjektem) také stránku nepředmětnou, tj. ještě nejsoucí, jen teprve nastávající, teprve „přicházející“. Chápeme-li tedy „jsoucnost“ jako aktuálně přítomnou jsoucnost, je každý subjekt aktuálně přítomný a tedy jsoucí jen „zčásti“, zatímco na druhé straně je „zčásti“ nejsoucí. Tato „nejsoucnost“ každého subjektu je ovšem dvojího druhu: jednak to je to, co se ještě aktuálně nestalo, co je „ještě nejsoucí“, jednak to je to, co už proběhlo a minulo, tedy co je „už nejsoucí“. To, co je ze subjektu (jako časově rozlehlého celku, tedy jako z celé „události“) už nejsoucí, tj. co už se stalo a pominulo, není v jistém smyslu celé pryč, celé „nejsoucí“, ale toto již nastalé po sobě nechalo jisté zbytky, relikty a stopy. Tradiční způsob myšlení, kterému zatím všichni podléháme, obvykle zcela ztotožňuje tyto relikty toho, co se už stalo, s tím, co se vsutku (a v plnosti) aktuálně, ale v minulosti dělo, a zcela zapomíná na to, že obrovská část toho, co se děje, už opravdu pomíjí a zaniká, zatímco to, co po sobě jako stopy a zbytky nechává, je jen velmi malou „částí“ (právě jen „zbytkem“) toho, co se opravdu „dělo“, k čemu docházelo, co se stávalo. Pokud bychom se orientovali právě jen na to, co z postupujícího dění subjektu-události zůstává a zůstalo, nutně by nám zcela unikalo to, co je pro každý subjekt bytostně určující a co právě činí subjekt subjektem, tedy non-objektem. A co tedy je pro každý subjekt-událost tím základním, tím bytostným, bytostně určujícím a dokonce přímo zakládajícím? To, že kromě toho, že „jest“, a že vedle toho, že „jest“, také „ještě není“, tj. že se jako událost-celek ještě celý nestal minulostí, že ještě celý nepominul, že neskončil, nezanikl. A to znamená, že subjekt je subjektem právě tou složkou své nejsoucnosti, které ještě nenastala. To má pochopitelně své důsledky, neboť žádný subjekt není a ani nemůže být „jsoucí“ jen sám o sobě, bez souvislostí a vztahů ke svému okolí, tj. k jiným subjektům a k tomu, jako se jiné subjekty dějí a co se s nimi děje, tedy vlastně ke světu vůbec.

(Písek, 061126-3.)